

Hantera risken från naturolyckor

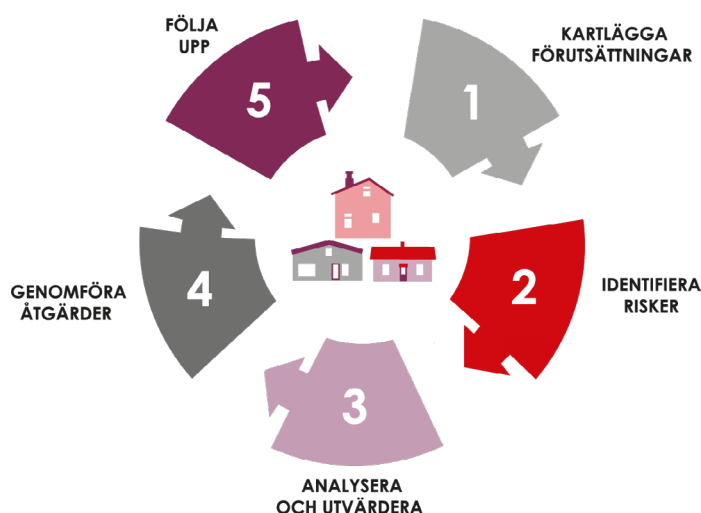
Faktablad med information till fastighetsägare

Som fastighetsägare har du ett långtgående ansvar att själv vidta åtgärder för att skydda din egendom.

Det innebär att du som fastighetsägare själv behöver se till att fastigheten inte råkar ut för skador. Samtidigt ska den egna fastigheten inte orsaka olägenhet för andra, exempelvis genom att avleda dagvatten till en annan tomt. Ansvaret omfattar inte bara när en åtgärd utförs, som vid byggnation, utan också om försiktighetsåtgärder inte vidtas. Hänsyn krävs även vid skötsel, drift och underhåll. Det gäller alla fastighetsägare, så väl enskilda personer och företag som fastigheter som ägs av stat och kommun.

Det finns många sätt för dig som fastighetsägare att hantera risker från naturolyckor. Genom att arbeta systematiskt och med förebyggande åtgärder kan både risker minska och kostnader hållas ned.

Här beskrivs ett systematiskt arbetsätt som kan användas i arbetet med att skydda och minimera skador på din fastighet.

Vad är en naturolycka?

En "olyckshändelse" kan beskrivas som en plötsligt inträffad händelse som har medfört eller kan befaras medföra skada. Hit räknas även händelser som beror på naturen.

De naturhändelser som behandlas i detta faktablad är i första hand:

- Ras, skred och erosion
- Översvämning
- Stormar och starka vindar
- Åska och blixtnedslag
- Snöoväder och extrem kyla
- Värmebölja och höga temperaturer
- Skogs- och vegetationsbrand
- Vattenbrist och torka

Ansvar för skydd av egendom

"Ansvar för skydd av egendom ligger i första hand på egendomens ägare... Det gäller alla fastighetsägare och såväl enskilda personer och företag som lokala och statliga myndigheter."

Nationell strategi för klimat-
anpassning, Regeringens
proposition 2017/18:163

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

1. Kartlägga förutsättningar

Skaffa en överblick över vad som gäller för just din fastighet. Naturförhållanden och geografiska förutsättningar varierar stort i ett avlångt land som Sverige.

Tänk på hur fastigheten är belägen och vad det finns för mark och naturen runt omkring. Hur ser väderförhållandena ut i din del av landet? Och hur kommer de att se ut i ett förändrat klimat? Finns det särskilda regler eller krav som gäller för din fastighet eller verksamhet? Vilken sorts fastighet, hur den används och vilka värden den besitter, har stor betydelse för hur du sedan väljer att hantera olika risker.

Samla så mycket information du kan. Kommunen, länsstyrelsen och flera andra myndigheter kan vara behjälpliga. Mäklare, försäkringsbolag och branschorganisationer kan också bistå med värdefull information och experthjälp. Det är också viktigt att redan från början fundera över vad man råder över själv och vilka resurser och andra medel du har till förfogande.

2. Identifiera risker

Identifiera de naturhändelser och olycksrisker som gäller för din fastighet. Vilka naturhändelser är fastigheten mest utsatt för, och hur väl kan den stå emot eller återhämta sig om någonting händer? Riskerna kommer att variera stort beroende på fastighetens kondition, läge, funktion, vem som vistas där, byggnadstyp och ålder, samt vad det finns för markförhållanden, vegetation, infrastruktur m.m.

Tänk igenom samtliga händelser som skulle kunna uppstå vid olika årstider, både nu och i framtiden. Finns det något eller någon plats på fastigheten som är särskilt känsligt?

3. Analysera och utvärdera

Gör en riskbedömning. Det innebär att bedöma de riskerna som har identifierats och värdera om de är allvarliga eller inte. Hur sannolikt är det att en händelse inträffar och vad skulle konsekvenserna bli om den ägde rum? Tänk på olika scenarier. Kommer en sak leda till en annan, och vad skulle hända om flera saker sker samtidigt?

Prioritera och utvärdera vilka risker som är mest brådskande att hantera, men också vilka risker du kan leva med eller skjuta på. Förebygg inte bara förutsebara utan även möjliga risker (s.k. försiktighetsprincipen). Om konsekvensen är stor bör du fundera över om en åtgärd behövs även om sannolikheten för att händelsen inträffar är liten.

Kartunderlag

Kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter har karteringar och underlag som alla fastighetsägare kan ta del av.

[MSB:s Översvämningsportal](#) innehåller alla de översvämningskarteringar som MSB har tagit fram

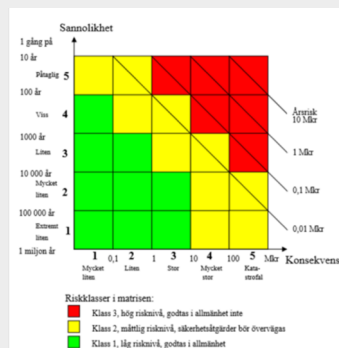
[Statens geotekniska institut](#) kartlägger skredriskerna längs Sveriges älvar och vattendrag.

Skredriskkartering, SGI

Sannolikhet x konsekvens = RISK

Risk har beskrivits som kombinationen av sannolikheten för att en olycka inträffar och konsekvensen av den inträffade olyckan.

Exempel på en riskmatrix

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

4. Genomföra åtgärder

Identifiera lämpliga åtgärder och gör en handlingsplan.

Varje unik situation kräver sina egna åtgärder och det finns ingen färdig mall att tillgå. Här handlar det om att utifrån de ställningstagande som gjorts hantera risken du står inför. Skriv en handlingsplan och prioritera de åtgärderna som är mest angelägna.

Här gäller det att inte enbart se på "symptomen" utan försöka hitta kärnan till problemet och åtgärda "orsaken". Enklare åtgärder kan ibland ge stor effekt och det kan vara bra att börja med de lågt hängande frukterna först. Vad kan man hantera idag med de resurserna som finns till hands? Finns det åtgärder av underhållskaraktär som kan genomföras redan idag? Större åtgärder kan behöva utföras av entreprenörer och eventuellt kräva vidare planering, tillstånd, kostnadskalkyler m.m.

Även om investeringen kostar kommer utgifterna sparas in om skada kan undvikas. Allt kan inte byggas bort och det kan vara lika viktigt att ha en bra beredskap i fall något händer.

5. Följa upp

Som fastighetsägare ansvarar du för att fastigheten är väl underhållen. Tänk till och ta höjd för risker inför naturolycka vid renovering, underhåll, energieffektivisering och ombyggnation. Håll dig informerad om situationen i närområdet ändras, t ex vid gatuarbete eller nybyggnation på en grannfastighet. Se över din fastighet vid jämna mellanrum och följer vädervarningar. Efter stormar och andra extremhändelser kan det vara särskilt viktigt att besiktiga fastigheten och kontrollera de olika skyddsåtgärderna som finns på plats.

Ett gott samtal kan vara ditt bästa skydd

God kommunikation är viktig vid varje steg. Samråd med myndigheter och experter kan hjälpa dig att identifiera riskerna och skaffa den kunskap du behöver för att skydda din fastighet. Hör även av dig till grannarna. Det kan hända att de drabbas av samma problem och en gemensam lösning är svaret.

Mer information

[Krisinformation.se](https://www.krisinformation.se)

[Klimatanpassning.se](https://www.klimatanpassning.se)

[MSB, Naturolyckor och klimat](#)

[SMHI, Meteorologi](#)

[Fastighetsägarna, Klimatsäkra din fastighet](#)

Exempel på åtgärder

Prio 1

Flytta värdesaker upp från källaren

Prio 2

Täta källarfönster, skaffa en pump samt lock till golvbrunnen

Prio 3

Se över dränering och dagvattenhantering på fastigheten tillsammans med VA-kunnig.

Faktabladerna är en sammanställning av information från olika källor och framtagna av den myndighetsgemensamma Arbetsgrupp naturolyckor.